

Türk-İş'de Kongre Yılı

YILDIRIM KOÇ

TÜRK-İŞ'in 12 Eylül 1980 öncesindeki son genel kurulu 16 Nisan 1979 günü toplandı. Bu kongrede Halil Tunç başkanlıktan çekildi, İbrahim Denizcier ise başkan oldu. 24-28 Mayıs 1982 günleri yapılan 12. genel kurulda ise başkanlığa Şevket Yılmaz getirildi. 21-25 Aralık 1983 günleri toplanan 13. genel kurulda Türk-İş İcra Kurulunda yalnız genel teşkilatlandırma sekreteri değişti.

1986 yılında, önce Türk-İş'e bağlı sendikaların, yıl sonuna doğru da Türk-İş'in genel kurulu var.

1986 yılının genel kurulları, 2821 sayılı Sendikalar Yasası'nın kabulünden sonra, 1983 yılında yapılan genel kurullardan çok farklı bir ortamda olacak.

Bu farklar neler? Çok özetle, şunlar:

(1) "Olağanüstü dönem" sona eriyor. Tabular yıkılıyor. Suskun Türkiye konuşmaya başlıyor.

(2) 24 Ocak istikrar tedbirlerinin ve bu programın uygulanabilmesi için gerekli olan hukuksal yapının niteliği özellikle 1983 sonrasında yaşanarak iyice öğrenildi. Yaşamını emeğiyle kazanan birçok insan, 1983 Kasım seçimleri için "elim kırılıyordu da vermeseydim" diyor. Bu dönemde en büyük kayıplara, çoğu Türk-İş'e bağlı sendikalarda örgütlü olan kamu kesimi işçileri uğradı.

(3) Ekmek ve demokrasinin bir bütün oluşturduğu yaşanarak öğrenildi. Demokrasi gitti mi ekmek de gidiyor. Ekmeği götürmek isteyenler önce demokrasiye uzanıyorlar.

(4) Çalışma mevzuatının bugünkü çerçevesi, yalnızca toplu iş sözleşmeleriyle kısıtlı bir sendikal mücadele anlayışını yenilgiye mahkum ediyor. İşsizlik, hayat pahalılığı, Anayasanın ve yasaların sendikal hak ve özgürlükleri kısıtlayan hükümleri, toplu sözleşmeler dışındaki yasal kitle mücadelesi yollarının kullanılmasını gerekli kılıyor. Hayat, birleşik bir işçi hareketini zorluyor.

(5) 24 Ocak istikrar programının ana amacının işgücü maliyetini düşürmek olduğu; bunun için de, sendikalara yönelik sürekli ve sistemli saldırının durmayacağı hem işçilerce, hem de sendikalarca anlaşıldı ve anlaşılıyor. Hükümetin zirve toplantıları ise oyalama taktiğinin ötesine gitmedi. Emeklilik hakkına indirilen darbenin ardından, kıdem tazminatı fonu tasarısı ile iş güvencesine, ücretlere, sendikalara yeni darbeler geliyor.

(6) DISK'e bağlı sendikaların üyelerinin 300 binden fazlası bugün Türk-İş'e bağlı sendikalarda örgütlü. 1980 öncesinin küçük bağımsız sendikaların çok büyük bir bölümü de yok oldu.

(7) Bütün dünyada, işverenlerin ve onlardan yana bazı hükümetlerin işçilere ve sendikalara yönelik sistemli ve sürekli saldırısı, sendikal hareketin

çeşitli kanatları arasında güçbirliği, işbirliği ve hatta birleşme eğilimlerini artırdı. Emekten ve demokrasiden yana olanlar da bütün dünyada bu birlikteliği savunuyor.

Bütün bu gelişmeler, Türk-İş'e bağlı sendikaların üye kitlesinde yavaş yavaş bir hareketlilik yaratıyor. Sendikalara siyaset yasağı koyarak insanları depolitize etmeye çalışanlar, bu davranışlarıyla insanları politize ediyorlar.

1986 yılı Türkiye işçi hareketi açısından önemli gelişmelere gebe olacağına benzemektedir.

Toplumsal gelişmeleri sezme yeteneği çok gelişmiş olan sendikacılarımız da, hayatın yol gösterdiği üye kitlesinin baskısıyla hareketleniyorlar. Birçok sendikada, geniş üye kitlesi öncülük ediyor; yöneticiler onları izliyor. Ancak bu konuda eleştirilmesi gerekenler yalnızca Türk-İş yönetimi değildir. Hangi sendika ne yapmaya karar aldı ve uygulamaya geçti de, Türk-İş üst yönetiminin onlara engel olmaya gücü yetti?

Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz, 1986 yılı için şunları söylüyordu: "1986, haklarımızın alınacağı yıldır. Türk Silahlı Kuvvetlerinden sonra en büyük organize güç olan Türk-İş'in sesini dikkate almayanlar, mutlaka bir gün bu anlayışlarını değiştirmek zorunda kalacaklardır." (Milliyet, 19.11.1985)

Türk-İş bugün ileri sürülen güçte değildir. Ancak tarihsel koşullar, bu doğrultuda bir gelişim sağlayabilir. Türk-İş'in, Şevket Yılmaz'ın deyişyle, "Türk Silahlı Kuvvetlerinden sonra en büyük organize güç" olabilmesi için, sanırım, şunlar gereklidir:

(1) Sendika-içi demokrasinin tam anlamıyla uygulanacağı bir hukuksal çerçeve (Anayasa, yasalar ve sendika tüzükleri açısından), anlayış ve uygulama.

(2) Sendikalarda israfın ve sendikaların servet edinme aracı olarak kullanılmasının üyelerin etkin denetimiyle önlenmesi.

(3) Sendikaların işverenler ve devlet karşısında tam bağımsızlığının sağlanması; sendikaların işverenler ya da devletten dolaylı yollardan ya da doğrudan para ve diğer biçimlerde destek almaması.

1986 yılı Türk-İş için "olmak ya da olmamak" dönemidir. Türk-İş ve bağlı sendikalar ya hayatın gereklerini yerine getirecek ve kendilerine yönelen saldırıya yaygın örgütlenme kampanyaları ve tüm işçi kitlesini, işverenlerin ve hatta tüm emekçileri harekete geçiren yasal geleneksel mücadele araçlarıyla karşılık vereceklerdir; ya da fiilen biteceklerdir.